

En ny hverdag venter...

En kvantitativ undersøgelse blandt borgere,
der har afsluttet misbrugsbehandling
i døgnregi

**Aalborg
Kommune**

Igennem publikationen er præsenteret en række citater, der er typiske for, hvordan borgerne selv beskriver deres udbytte af døgn- og efterbehandlingen. Borgernes beskrivelser er næsten udelukkende positive.

Borgerne optræder ikke med deres egne navne.

"...Døgnbehandlingen for mig betød liv eller død. I Efterbehandlingen fik jeg smag på livet og gnisten tilbage til at leve. Jeg fik troen på, at så kompliceret er det ikke at leve et stoffrit liv..."

Morten, 37 år

Om undersøgelsen

Rusmiddelafsnittet i Aalborg Kommune har med denne undersøgelse et ønske om at belyse effekten af stofmisbrugsbehandling i døgnregi efterfulgt af efterbehandling. Døgnbehandlingen varetages af eksterne leverandører, mens efterbehandlingen varetages i Rusmiddelafsnittets eget regi i Aalborg Kommune.

Rusmiddelafsnittet har et, i dansk sammenhæng, unikt efterbehandlingstilbud, som tager over, når en borger kommer hjem fra døgnbehandling i eksternt regi og skal til at opbygge en ny tilværelse som stoffri i Aalborg. Efterbehandlingen har til opgave at støtte borgeren i denne første svære tid og motivere borgeren til at forblive stoffri og opbygge sin hverdag på ny. Efterbehandlingen skal på den måde være med til at understøtte, at borgeren kommer helt i mål og ikke falder tilbage til et liv i misbrug.

Døgn- og Efterbehandlingen har – ud over målet om en stoffri tilværelse - fokus på hele borgerens liv. Dette ligger i tråd med den overordnede mission for Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen: *At skabe rammerne for et godt hverdagsliv for borgerne og herunder særlige indsatser for dem med svære livsbetingelser.*

Hvorvidt dette lykkes, kan du læse om i denne publikation.

Inden vi præsenterer resultaterne af undersøgelsen, fortæller vi på de næste sider kort om behandlingstilbuddet.

I undersøgelsen deltager borgere, som har været i døgn- og efterbehandling i årene 2011-2016.

Undersøgelsen besvarer disse spørgsmål:

- Har borgerne opretholdt en stoffri tilværelse efter endt behandling?
- Hvilken effekt har misbrugsbehandlingen haft for borgerens liv i øvrigt?

Herunder f.eks.:

- Arbejde/forsørgelse
- Bolig
- Fysisk sundhed
- Psykisk sundhed
- Børn
- Netværk
- Samlet livssituation

"... Det betød, at jeg kunne blive clean. Jeg ville ikke kunne blive det uden faste rammer og en nedtrapning i beskyttede omgivelser..."

Lars, 45 år

"... Havde ramt bunden. Jeg var flov. Betød meget at kunne komme hurtigt i behandling, mens motivationen var der. Det var vigtig at komme væk fra en dårlig omgangskreds..."

Sissel, 25 år

"... Hvis jeg ikke var kommet afsted i døgnbehandling, havde jeg ikke været her i dag. Det, at jeg kunne henvende mig i Visitationen, blive mødt, og komme afsted hurtigt herefter betød alt..."

Rune, 33 år

Kort fortalt om behandlingstilbuddet

Når borgeren henvender sig til Rusmiddelafsnittets Visitation, laves der en helhedsorienteret afklaring af behandlingsbehovet. Hvis det vurderes relevant og nødvendigt, vil borgeren blive visiteret til døgnbehandling i eksternt regi. Det varer ca. 3-4 måneder. Der føres tilsyn under behandlingen, hvor fokus fra behandlingsplanen evalueres.

Efter endt døgnbehandling i eksternt regi indskrives borgeren i Rusmiddelafsnittets Efterbehandling, som består af:

- 3 måneders forløb i Halvvejshuset Baghuset på Kastetvej i Aalborg
- 4-6 måneders forløb med udslusning til egen bolig – Halvvejshuset på Grønlands Torv eller Boulevarden i Aalborg

Gennem hele forløbet er der gruppebehandling, individuelle behandlingssamtaler, socialfaglig indsats, social træning gennem aktiviteter og motion.

Hvem kommer i døgn- og efterbehandling?

Overordnet er det den mest belastede borgergruppe, der har ønske om at leve en stoffri tilværelse, som kommer i et døgn- og efterbehandlingsforløb. Fokus i visiteringen er på misbrugets varighed, omfang og karakter samt borgerens samlede belastningsgrad.

Ved visitationen lægges der vægt på:

- At misbruget er af en sådan karakter, at det ikke kan varetages i ambulant regi, eksempelvis grundet behov for længerevarende afgiftningsplan med abstinensdækkende medicin.
- At afdække borgerens samlede belastningsgrad:
 - Er borgeren boligløs?
 - Er borgeren truet på nogen måde? Eksempelvis grundet kriminalitet, prostitution eller helbreds-mæssige årsager m.m.?
 - Er borgerens psykiske status af en sådan karakter, at der er behov for en døgnbaseret afgiftning?
 - Er der opvækstbaserede vilkår, som har afgørende betydning for borgerens liv?
 - Har borgeren støtte i sit netværk, eller er der tale om et misbrugende og/eller kriminaliseret netværk?
 - Er borgeren motiveret og parat til døgnbehandling?
 - Er borgeren tidligere behandlet? Og resultatet heraf?

"... Behandlingen betød, at jeg fik et stoffrit- og alkoholfrit liv. Kommer med ind i min familie igen; fester, fødselsdage, bryllupper, dåb, jul og nytår. Jeg kan være der for mine børn og børnebørn, når de har problemer, og kan være i det uden rusmidler. Jeg er det taknemligste menneske i verden. Behandlingen har givet mig livet og glæden tilbage..."

Kirsten, 51 år

Gennemførelsesprocent for misbrugsbehandlingen

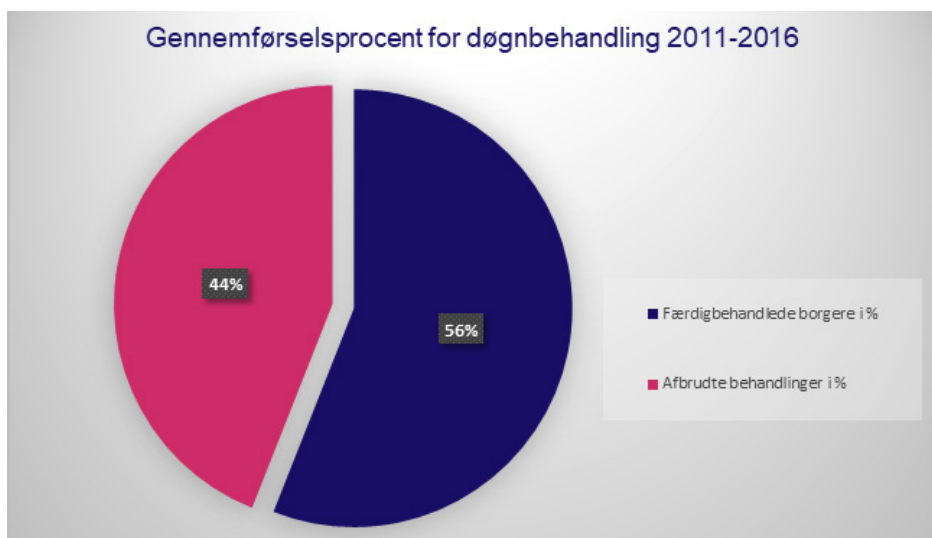
Et vigtigt første kvalitetsmål for misbrugsbehandlingen er, hvor mange borgere, der gennemfører behandlingen. Derfor er der opstillet måltal herfor både i Aalborg Kommune og i 6-by sammenhæng.

I 6-by samarbejdet er målet frem imod 2020, at 50 % af borgerne afsluttes som færdigbehandlede.

I Aalborg Kommunes Rusmiddelstrategi er dette foldet yderligere ud. Overordnet er målet, at flere borgere afslutter stofbehandling med succes. Mindst 45 % af de borgere, der i 2019 afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrug, skal være enten stoffri eller opleve reduktion i stofmisbruget.

I figuren nedenfor er gennemførelsesprocenten vist for årene 2011-2016. Som det fremgår, er der i døgnbehandling opnået en gennemførelsesprocent på 56 %.

Døgnbehandling med efterfølgende efterbehandling har altså allerede på nuværende tidspunkt nået de målsætninger, der er opstillet for området, og der kan arbejdes fremadrettet på at forbedre succesraten yderligere, både i forhold til at borgeren gennemfører behandlingen som færdigbehandlet, og at borgeren forbliver stoffri.

"... Det betød meget for mig at komme i døgnbehandling, for jeg var så dårlig for mig selv og mine omgivelser (børn, familie), at jeg var ved at give op på mig selv indvendigt og langsomt udvendigt. Så for mig betød det jo, at jeg fik mulighed og tid til at finde mig selv igen og lyst og muligheder. Efterbehandlingen har betydet, at endelig kan jeg leve til hverdag uden at smide ansvar og gribe til flasken eller stoffer, når mit liv bliver svært. Min negative spiral og omgangskreds er blevet vendt helt om, og jeg er blevet, som jeg længe har ønsket det. Jeg er blevet glad for mig selv, og mine børn er glade for mig nu, og det har betydet alverden for mig..."

Mikkel, 37 år

Undersøgelsens metode og datagrundlag

Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse via telefoninterview blandt borgere, der i perioden 2011-2016 har gennemført et døgnbehandlingsforløb. Langt størstedelen har efterfølgende været i efterbehandling.

Undersøgelsen er gennemført i perioden april til november 2017. Borgerne har fået et brev i e-Boks om undersøgelsen og er efterfølgende blevet ringet op af intervieweren. Interviewet er struktureret som et spørgeskema, hvor borgerne er blevet spurgt til en række parametre omkring deres livssituation – både i forhold til deres situation i dag, og hvordan det så ud tidligere. Borgerne har således givet deres vurdering af, hvordan deres situation var:

- Ved visitationen
- Efter behandlingen
- I dag

I perioden 2011-2016 har i alt været iværksat 328 døgnophold, og borgeren er i 184 døgnforløb afsluttet som færdigbehandlet. Der har dog i den 6 årige periode været gengangere, altså borgere, der har været i mere end ét behandlingsforløb, hvorfor den reelle personkreds består af 134 personer, som har gennemført behandlingen.

Der er lagt et stort arbejde i at få fat i borgerne i målgruppen. Ud over brevet i e-Boks og de telefonnumre, Rusmiddelafsnittet selv kunne søge frem, har borgerne hjulpet med at sprede budskabet til andre borgere via deres netværk. Resultatet er, at 92 borgere deltager i undersøgelsen ud af 130 mulige (4 er døde). Dette giver en svarprocent på 71 % - et rigtig godt resultat målgruppen taget i betragtning, samt det forhold, at det for nogle er flere år siden, de har deltaget i behandling.

Deltagere i undersøgelsen	92
Ønsker ikke at deltage	4
Mangler kontaktoplysninger (f.eks. telefonnummer)	34
Døde	4
I alt	134

De borgere, der ikke er opnået telefonisk kontakt til, er i stedet blevet fulgt statistisk med data fra DREAM. Det er kommunens data om borgernes forsørgelsesgrundlag over tid.

Karakteristik af deltagerne i undersøgelsen

Borgerne i undersøgelsen var ved visitation blandt samfundets mest udsatte borgere med et massivt stofmisbrug. Følgende kendetegner målgruppen i undersøgelsen:

- 77 % mænd og 23 % kvinder
- Gennemsnitsalderen er 32,9 år ved afsluttet behandling
- Stor andel på passiv forsørgelse ved visitation (89 %)
- Stor andel uden fast bolig ved visitation (46 %)
- Stor andel er enlige og uden børn
- 73 % er i dag fortsat bosiddende i Aalborg Kommune

"... Døgnbehandlingen betød næsten alt - Det at komme væk fra Aalborg og dagligdagen. Jeg bruger stadig de redskaber, som jeg fik, og derfor har jeg selv stoppet et tilbagefald..."

Tinna, 25 år

"... Behandlingen hjalp mig videre - jeg blev klogere på mig selv. Jeg har selv kunnet stoppe mit tilbagefald, fordi jeg brugte det, som jeg havde med fra døgnbehandlingen..."

Cecilie, 23 år

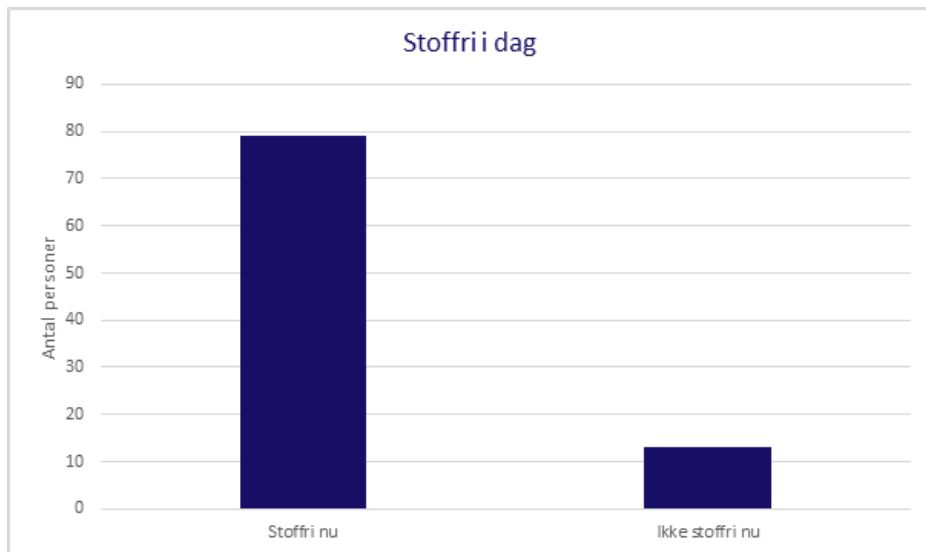
"... Det var overhovedet ikke fedt, da jeg ankom, men det blev det. Stor personlig udvikling, bedre opfattelse af mig selv – jeg følte mig mere værd. Behandlingen har gjort det muligt for mig at stoppe tilbagefald selv..."

Thomas, 28 år

Hovedresultater

På de følgende sider gennemgår vi hovedresultaterne af undersøgelsen. Det er både resultater, der handler om borgernes misbrug og om deres hverdagsliv.

I forhold til borgernes misbrug viser nedenstående figur, at 79 personer i dag fortsat er stoffri, mens 13 personer ikke er.

Ud af de 92 borgere i undersøgelsen har 53 klaret sig uden tilbagefald siden deres døgnbehandling. 39 borgere har oplevet tilbagefald, og 23 af dem har søgt behandling igen. Gennem kontakten til de borgere, der har haft tilbagefald, fortæller flere, at de har de nødvendige redskaber til at blive stoffrie igen.

	Status nu	Tilbagefald	Søgt behandling igen
Stoffri nu	79	26	14
Ikke stoffri nu	13	13	9

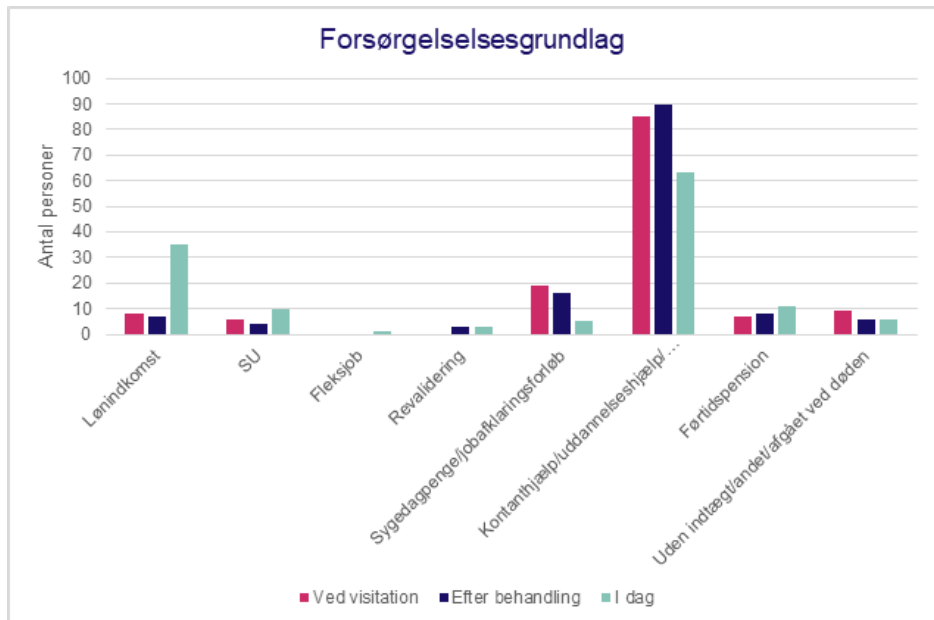
"... Behandlingen har betydet, at jeg har fået min familie og mit liv igen. Lysten til at arbejde og være en del af samfundet. Efterbehandlingen gjorde, at jeg ikke kom hjem til ingenting. Jeg er sikker på, at det er det, der har forholdt mig clean (venner og samvær). Nogle af de mennesker er stadig mine nærmeste..."

Anders, 31 år

"... Behandlingen betød, at jeg fik rygrad/styrke til at sige nej til stoffer. Så jeg kunne blive i Aalborg. Det har også betydet, at jeg i dag har fast arbejde, og derfor har jeg aldrig haft det bedre..."

Ole, 35 år

Misbrugsbehandlingen sigter imod at gøre borgerne stoffri, og dette påvirker også andre livsområder for borgerne. I det følgende vurderes effekterne i forhold til en række forhold i borgernes hverdagsliv.

Ovenfor er vist borgernes forsørgelsesgrundlag. Der ses et fald i antal borgere på kontanthjælp fra 85 personer ved visitation til 63 personer i dag. Der er ligeledes et fald i sygedagpengemodtagere fra 19 til 5 personer. Samtidig er der sket en stigning i antal borgere med lønindkomst fra 8 til 35 personer og en mindre stigning i studerende på SU fra 6 til 10 personer.

Mange borgere har således bevæget sig væk fra et liv på passiv forsørgelse til et liv med arbejde eller uddannelse. Faktisk er antallet af borgere, der enten er i arbejde, på SU, i fleksjob eller i revalidering steget fra 14 personer ved visitationen til 49 i dag – dvs. mere end en tredobling.

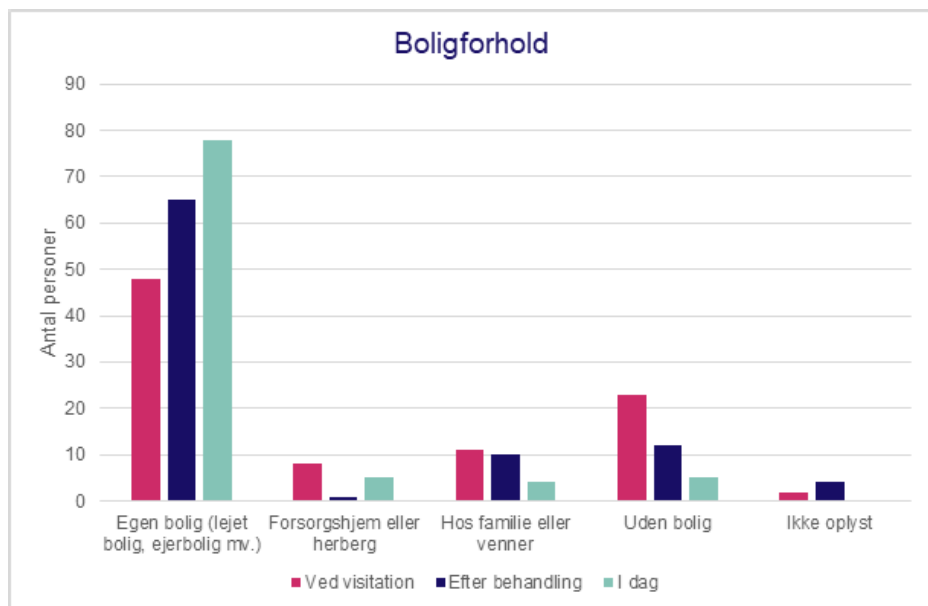
Det er en målsætning for Efterbehandlingen, at alle borgere afsluttes med kontakt til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet eller med en plan for den videre erhvervsafklaring.

"... Gennem Efterbehandlingen lærte jeg at værdsætte det, jeg har. Lærte om konsekvenserne af mine handlinger. Lærte at tage ansvar nu. Jeg har opnået ny bolig. Fået samvær med mine børn igen. Fået gnisten tilbage til at komme på arbejdsmarkedet igen..."

Stine, 36 år

"... Hvis jeg ikke var kommet i døgnbehandling, ville jeg nok være død i dag. Det har givet mig mulighed for at komme ind i det normale samfund igen. Fra gaden til bolig igen. Og tro på at jeg kan få et godt liv uden at tage stoffer og alkohol..."

Henrik, 35 år

Ovenfor ses udviklingen i forhold til borgernes boligforhold. Næsten halvdelen af borgerne (42 personer) var hjemløse på visitationstidspunktet. I dag er det tal faldet til 14 personer, og langt hovedparten af borgerne har i dag egen bolig (lejebolig eller ejerbolig).

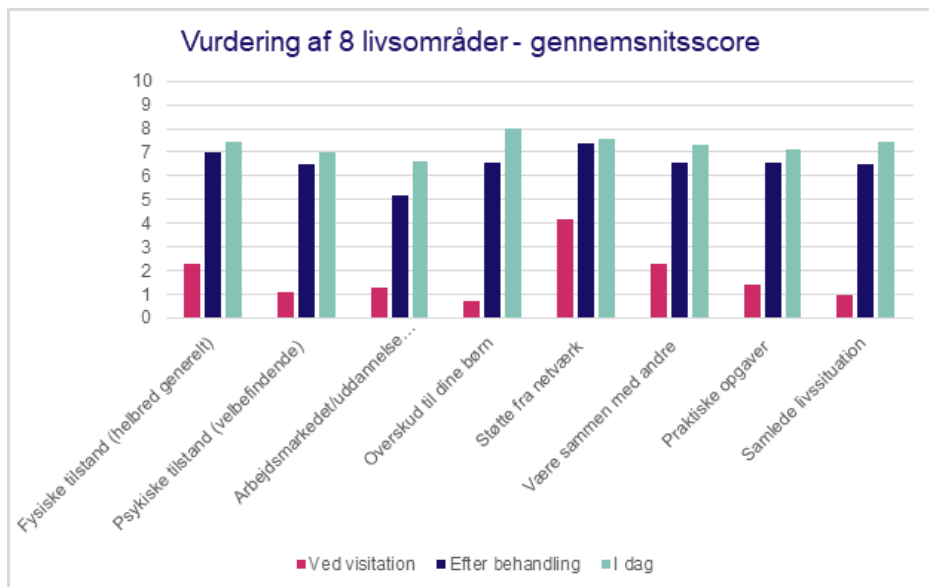
Et væsentligt fokuspunkt for Efterbehandlingen er netop ikke at udskrive en borger til gaden eller forsorgshjem, og derfor er det positivt, at så mange også i de efterfølgende år er i stand til at fastholde et liv i egen bolig.

"... Behandlingen betød, at jeg fik livet tilbage, og håbet om at blive mere produktiv fremadrettet. Jeg kan være den far, søn, bror og kæreste, som jeg gerne vil være..."

Steffen, 50 år

"... Det var det hårdeste, jeg nogensinde har gjort, men uden tvivl det bedste også. Jeg har fået livsglæde og livskvalitet. Det har reddet mit liv!..."

Camille, 24 år

Figuren ovenfor viser, hvordan borgerne har vurderet 8 centrale områder i deres liv på en skala fra 0-10, hvor 0 er den mest negative og 10 er den mest positive. I figuren er vist borgernes gennemsnitsscore for hver af de 8 områder, som borgerne selv oplever det.

Figuren viser, hvordan borgerne på samtlige 8 områder vurderer deres situation markant forbedret i dag i forhold til visitationstidspunktet. I forhold til den samlede livssituation vurderer borgerne f.eks. gennemsnitligt deres situation på 1,0 ved visitationen og 7,4 i dag.

Misbrugsbehandlingen har altså – udover at gøre langt hovedparten af borgerne stof-fri – også haft en positiv afsmittende effekt på borgernes samlede hverdagsliv med arbejde, socialt liv, netværk, børn, praktiske hverdagsopgaver og fysisk og psykisk helbred.

"... Efterbehandlingen lærte mig om, hvad det ville sige at gå en clean hverdag i møde ude i den virkelige verden. Gruppeterapien i Efterbehandlingen synes jeg hjalp rigtig meget, fordi der var folk nærmest lige så langt i forløbet, og man kunne hjælpe hinanden med hverdagens basale udfordringer, såsom indkøb, madlavning osv. Jeg synes også, at måden, som Efterbehandlingen er bygget op på, er rigtig fin. Vi bor for os selv, og skal selv lære ting som at vaske tøj, komme op om morgenen og strukturere vores hverdag. For mig har det betydet LIVET.

Jeg sætter pris på den hjælp, jeg har fået og har altid kunnet få den hjælp, som jeg har brug for..."

Jimmy, 29 år

Hvad koster det?

Som undersøgelsen har vist, er der rigtig gode resultater af døgnbehandling med efterfølgende efterbehandling til gavn for borgerne og deres samlede livssituation. Spørgsmålet er, om udgifterne til døgnopholdet også er godt givet ud i et økonomisk perspektiv?

Alternativet til behandling i eksternt døgnregi og Rusmiddelafsnittets Efterbehandling vil ofte være ophold på forsorgshjem og ambulantly misbrugsbehandling.

Vi ser af undersøgelsen, at næsten halvdelen af borgerne er hjemløse ved opstart af behandlingen, og selv de borgere, der har en bolig, har ofte svært ved at være i egen bolig. Det være sig grundet misbruget, psykisk sårbarhed samt borgerens samlede sociale situation – derfor er de at betragte som funktionelt hjemløse.

Omkostningerne opgjort pr. borger, som gennemfører forløbet i døgnbehandling suppleret med efterbehandling har følgende sammensætning. Ekstern døgnbehandling i fire måneder beløber sig til kr. 202.000. Efterbehandlingen med en varighed på 8 måneder i Aalborg Kommunes Rusmiddelafsnit beløber sig til kr. 205.000. De samlede omkostninger pr. borger i forløbet er dermed kr. 407.000 pr. år.

Hertil kommer afledte økonomiske effekter af en døgn- og efterbehandlingsindsats, der følger af, at borgeren er blevet stoffri og har fået vendt sin livssituation. Særligt i forhold til selvforsørgelse har undersøgelsen vist, at forholdsvis mange er flyttet fra passiv forsørgelse til en lønindkomst eller SU. Mest markant er faldet i antal på kontanthjælp og stigningen i antal med lønindkomst - Jf. grafen på side 13.

Også på andre områder kan man forestille sig, at de menneskelige gevinster har positive konsekvenser for samfundsøkonomien. For borgere med børn kan dét, at mor eller far er blevet stoffri og – som vi har set – oplever markant større overskud til deres børn, resultere i færre og mindre indgribende børn- og ungeforanstaltninger.

Borgernes træk på sundhedssystemet og psykiatrien kan også tænkes at mindskes ved, at borgernes fysiske og psykiske tilstand er så mærkbart forbedret. Ydermere skal borgerne ikke finde finansiering af misbruget, hvilket kan tænkes at mindske kriminalitet og prostitution.

"... Behandlingen betød så meget for mig. Den har reddet mit liv. Jeg har fået et helt andet selvbillede af, hvem jeg er, hvad jeg står for og en bevidsthed om værdier og ressourcer. Det har givet mig mod på at leve livet på godt og ondt og en tro på, at tingene lykkes. Det bedste, jeg har fået med fra Efterbehandlingen, er, at jeg blev sluset ud til et sundt netværk. Der var rig mulighed for at få den hjælp og støtte, jeg havde brug for, og der er dygtige behandlere. Socialturene var også vigtige for mig. Der fik jeg trænet det at have det sjovt og hyggeligt på en sund måde..."

Jakob, 30 år

"... Døgnbehandlingen betød alt for mig, den har reddet mit liv. Behandlingen har hjulpet mig til at finde de værdier, jeg besidder i dag, hvilket er meget vigtigt i min omgang med andre mennesker. Efterbehandlingen har også betydet alt for mig. Det har været den bedste måde for mig at komme sikkert ud i verdenen efter en døgnbehandling; et fantastisk forløb som har lært mig at stå på egne ben i en ny livssituation..."

Allan, 29 år

"... Døgnbehandlingen har reddet mit liv. Jeg kunne ikke få min hverdag til at fungere uden støtte og hjælp fra Efterbehandlingen. Jeg lærte at håndtere min angst, og at tage ansvar for mig selv..."

Camilla, 31 år

"... Døgnbehandling betød alt for mig. Følte at det var mit eneste håb, ellers ville jeg dø. Det var umuligt for mig at komme ud af på egen hånd..."

Christian, 21 år

"... Det betød meget for mig ikke at blive overladt til mig selv efter endt døgnbehandling. Det gav mig mulighed for at lære at begå mig i min hjemby i et clean miljø..."

Anne, 30 år

"... Efterbehandlingen har givet mig den støtte og hjælp, som jeg havde brug for, fordi det er hårdt, når virkeligheden banker på døren, og man er vant til at flygte fra alting med stoffer. Jeg får hjælp til at klare hverdagens udfordringer og hjælp til at arbejde med mig selv, og ikke falde tilbage til de gamle vaner og mønstre..."

Kim, 32 år

"... Efterbehandlingen var altafgørende i forhold til at kunne fastholde strategier og et stoffrit/øedru liv. Det ville have været spild af penge til min døgnbehandling, hvis jeg ikke havde fået efterbehandling..."

Sanne, 34 år

"... Jeg havde det sværere i Efterbehandlingen end i døgnbehandling - de trygge rammer var ikke så tydelige, som i døgn - mere selvstændighed. Men det var en god behandling, som jeg kunne ha' fået mere ud af..."

Kenneth, 34 år

Udarbejdet af:

Stor TAK til de borgere, der har deltaget, samt til medarbejderne, der har lagt en stor indsats i undersøgelsen.

Administrativ medarbejder:

Nikoline

Medarbejderne i Rusmiddelsafsnittets Visitation:

Anne, Anette, Sonja og Bettina

Medarbejderne i Rusmiddelsafsnittets Efterbehandling:

Jytte, Lotte, Marianne, Carsten, Kim og Benny

Terapeut:

Betina

Kvalitetsenheden:

Heidi

Job- og Ydelsessekretariatet:

Nina

**Mette, afdelingsleder
Rusmiddelafsnittet
Aalborg Kommune 2018**

"... Behandlingen har betydet, at jeg nu gerne vil være en del af fællesskabet og borger i det land jeg bor i igen..."

Mohammed, 29 år

**Aalborg
Kommune**